

**SKÖTSELPLAN FÖR UTÖKNING AV NATURRESERVATET
MÅLASKOGSBERG I RYSSBY SOCKEN, LJUNGBY KOMMUN****A ALLMÄN BESKRIVNING****1. Administrativa data**

Namn: Målaskogsberg

Kommun: Ljungby

Församling: Ryssby

Läge: Ca 20 km öster om Ljungby, ca 13 km sydöst om Ryssby kyrka, norr om allmän väg 610

Gränser: Gränsen följer fastighetsgränsen för Hollborna 1:10 förutom den västra gränsen som ansluter till gräns för befintligt naturreservat.

Areal: 23,5 ha varav 21,4 ha produktiv skogsmark och 1,9 ha öppet kärr.

Fastighet: Hollborna 1:10

Sakägare: Markägare: staten
Jakträttsinnehavare: Lars Collsjö, Ryssby

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg

Kartblad: Topografiska kartan 5E Växjö SV
Ekonomiska kartor 5E0A Sunnerå (05400) och 5E0B Tjurken (05401)

Riksobjekt nr: NRO 07009

Natura 2000,
områdeskod: SE 0320112
artkod: 1386, Grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*); A104, järpe (*Bonasa bonasia*).
naturtypskod: 91D0 (10,5 ha), 9010 (11 ha) och 7140 (2 ha).

Naturtyper*(idag): Lövblandad barrskog (8,6 ha),
blandskog (3 ha), ädellövskog (0,3 ha), triviallövskog (1,1 ha), tallsumpskog (8 ha), myr (1,9 ha), övrigt (0,4 ha).

(*Naturvårdsverkets preliminära klassning)

Beskrivning av området

2. Syfte

Syftet med utökningen av naturreservatet är att bevara värdefull löv-, barr- och blandskog på fastmark och i sumpskog. Inom området ska på sikt blandlövskog nyskapas. Den biologiska mångfalden i området ska bibehållas och öka i takt med att skogen blir äldre, andelen lövskog blir större och inslaget av grova träd och död ved ökar. Syftet är också att främja allmänhetens möjligheter till friluftsliv.

3. Natur

Det aktuella området består av skog på fastmark och torvmark samt en liten areal öppet kärr. Terrängen sluttar från "Målaskogsberget" i väster ner mot tallsumpskogen och Kvarnbäcken som bildar gräns i öster. Utmed ån finns två långsmala moränbackar. Berggrunden består i väster av hyperitdiabas och i norra och östra delen av gnejsig granit. I den västra delen finns berg i dagen medan den östra delen är täckt av morän och i stora delar torv. Kvarnbäcken tillhör Helge ås avrinningsområde.

Skogen består av olika typer av lövrik blandskog, barrskog och tallsumpskog. I västra kanten finns uppe på berget en grov blandskog av högör்த்தyp med gran och bok (nyckelbiotop). Här finns gott om död ved. Här finns bland annat den lilla oansenliga mossan *Grön Sköldmossa* som växer på multnande

stammar och stubbar. I fältskiktet märks också *blåsippa*, *ormbär*, *vispstarr* och *hässlebrodd*. Den sydvästra delen består av planterad 45-årig granskog samt några mindre områden där det även finns ek, bok och björk. Östra delen är till stor del ca 100-årig tallsumpskog som i norr rymmer ett litet öppet kärr där det växer bl.a. *rundsilesår*. I norra delen av sumpskogen finns också ett blötare bestånd där al och björk dominerar. I området finns *järpe*. På moränkullarna närmast bäcken finns barrblandskog av blåbärstyp med höga naturvärden. Skogen är flerskiktad, olikåldrig och uppskattad ålder är 125 år. Närmast den nedlagda järnvägen i norra kanten finns flackare mark med lövrik blandskog. I området som helhet förkommer förutom trädslagen gran, tall, ek och bok även lönn, hassel, sälg, rönn, lind, avenbok och ask. I den södra gränsen finns en källa.

Hasselmus finns i det befintliga reservatet och antas finnas även i västra delen av detta område.

4. Kultur

I västra kanten av området finns spår av stenbrott. Inom det befintliga naturreservatet i väster är spåren av brytning än mer omfattande. Norra gränsen är en banvall från den nedlagda järnvägen Vislanda-Bolmen. I västra och norra kanten finns spår efter odling i form av små åkerytor och odlingsrösen. I norr finns grunden efter torpet Åbo.

5. Friluftsliv

Det befintliga naturreservatet är ett omtyckt utflyktsmål och ett av länets mest besökta naturreservat. Där finns en markerad stig som på sikt även kan förlängas in i det utökade området.

6. Tillgänglighet

Naturreservatet Målaskogsberg är skyltat och nås via allmän väg 624 från både allmänna vägen 610 mellan Ljungby och Vislanda och från allmänna vägen 25 mellan Ljungby och Alvesta (strax väster om rastplatsen vid sjön Fenen). Från väg 610 ligger naturreservatets parkeringsplats med informationstavla bara 500 meter norrut på väg 624.

7. Känslighet för slitage och störningar

Risk för skadligt slitage och störning av växt- och djurlivet bedöms som liten även om en stig för besökare anläggs genom området.

8. Genomförda inventeringar

Nyckelbiotopsinventering har utförts av Skogsvårdsstyrelsen i området 1993. I området har två områden registrerats, en "nyckelbiotop" och ett "naturvärde". De värden och arter som registrerades redovisas i beskrivningen.

B DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARKEN

1. Skötselmål för att uppnå gynnsam bevarandestatus

Målet är i vissa delar (område 1 och 2) att överföra lövblandad barrskog till lövskog med inslag av gran eller tall. Detta bedöms ge bättre förutsättningar att gynna hotade växt- och djurarter. I södra Sverige är största andelen rödlistade arter knutna till lövträd eller lövskog. De stora värdena i lövskogen i det befintliga naturreservatet motiverar ytterligare detta. Målet är i hela området främst att gynna arter som föredrar skuggigare livsmiljöer, däribland många mossor och svampar. Skötseln ska därför inte inriktas på vård av enskilda träd genom frihuggning m.m. annat än det som anges nedan.

2. Generella riktlinjer och åtgärder

Barrveden vid gallringarna kan och bör tas ut. All lövved bör dock lämnas liggande eller alternativt ringbarkas. I samband med gallringar kan även, där så är lämpligt, död ved av grövre träd nyskapas som högstubbar eller genom ringbarkning.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska spår synliggörs genom gallring/röjning på ett varsamt sätt utan att naturvärden i området riskerar att förstöras.

3. Skötselområdena och deras skötsel

Områdena finns avgränsade på kartan till beslutet.

Område 1. Östsluttning av Målaskogsberget (6,6 ha).
Bestånden 101, 102, 103, 104 i Grön skogsbruksplan nr 07000080.

Beskrivning: Skog på fastmark. Frisk mark med påverkan från grönsten i berggrunden. I norra delen högör்த்தyp och övriga delar lågör்த்தyp. I den norra och västra delen grunt jordtäckte och här och var berg i dagen. Till stor del 45-årig granskog, i andra delar blandskog av gran och bok, ek eller björk. I norra delen äldre och grövre blandskog med mycket död ved. Här växer hassel, blåsippa, ormbär, hässlebrodd och vispstarr. Bland mossor kan nämnas långfliksmossa, vågig sidenmossa och grön sköldmossa som växer på lågor av gran och är en rödlistad art (NT). Den östra delen har relativt stark lutning och vissa delar är branta eller blockiga. I södra delen finns en brant med inslag av lind. I gränsen i söder finns en källa med öppet vatten nedanför rasbranten.

Kvalitetsmål: Naturskogsartad blandlövskog.
Långsiktigt mål är minst 70% lövträd i stamantal och virkesförråd. Inslag av gran finns främst i norra och östra delen. Skogen ska till stor del bestå av gamla och grova träd. Inslaget av stående och liggande död ved ska vara rikligt. I den västra kanten, uppe på platån, finns ingen gran och skogen är mer lyckig för att gynna lundflora och hasselmus. Spår av äldre odling är synliga.

Skötselmål: Ökad lövandel uppnås genom återkommande gallringar. I den äldre blandskogen i norr (avd. 101) ska större hänsyn tas till de grova granarna där grön sköldmossa finns och gallringen koncentreras till de yngre granarna. Gynna särskilt lind, lönn, ask, säl, avenbok och hassel vid gallring. Det kommer att ta relativt lång tid att nå målet om lövandel. På lång sikt bör området lämnas orört utan skötselinsatser med undantag för röjning av gran vid behov i hela området.

Skötselåtgärder: Planterad granskog gallras successivt. Första gången senast år 2008. Gallring

sker bl.a. genom att större eller mindre luckor öppnas runt de lövträd som finns. Om de unga lövträden står för tätt får även dessa gallras. Spår av åkerytor kan synliggöras genom att träd och buskar i åkerhak och odlingsrösen tas bort. Røjning av uppslag av gran vid behov, nu och i framtiden.

Område 2. Lövrik blandskog (2 ha).

Bestånden 111 och 112 i Grön skogsbruksplan nr 07000080.

Beskrivning: Blandskog på mager fastmark. Västra och största delen är fuktig mark med tall, gran, björk samt inslag av ek, klibbal, bok, asp, hassel och en. Fältskikt av blåbär, lingon, kruståtel, vårfryle, harsyra och husmossa. Området gränsar i norr till en nedlagd järnväg och i nordvästra hörnet passerar en äldre byväg som idag endast används av gående. Utmed järnvägsvallen finns en vällagd stenmur. Östra delen är idag hygge på frisk mark. Här har torpet Åbo med tillhörande inägor legat innan det planterades med gran omkring 1950. Här finns många och stora rösen på jordfasta stenar. Spridda träd av sälg, ek, björk, rönn, lönn, avenbok och hassel har lämnats vid avverkning. Föryngringen på hygget är sparsam på grund av gräs.

Kvalitetsmål: Naturskogsartad blandlövskog med inslag av tall. Minst 70% lövträd i stamantal och virkesförråd. Enstaka granar får förekomma. Skogen ska till stor del bestå av gamla och grova träd. Inslaget av stående och liggande död ved ska vara rikligt.

Skötselmål: Gran avvecklas successivt och hålls nere i beståndet. På sikt bör området lämnas orört utan skötselinsatser med undantag för røjning av gran vid behov.

Skötselåtgärder: Gran ska gallras ut ur beståndet före år 2015. Lövet lämnas utan åtgärder. Røjning av uppslag av gran vid behov, nu och i framtiden. Spår av torp och odlingsrösen huggs och röjs fria. Byvägen hålls öppen genom røjning. Gallring/røjning får ske för att gynna vissa träd utmed byvägen, banvallen och kulturlämningarna. Förfallet skjul med tillhörande skräp tas bort.

Område 3. Sumpskog och öppna kärr (12,6 ha).

Bestånden 106, 107 och 110 i Grön skogsbruksplan nr 07000080.

Beskrivning: Största delen består av tallsumpskog på torvmark. I vissa delar stort inslag av björk. Fält/buskskikt av tuvull, vitmossor, skvattram, blåbår, lingon och tranbär. I den norra delen finns ett litet öppet kärr med rundsileshår, hjortron, tranbär, flaskstarr, pors, kråkris och ängsull. Närmast område 1 i väster finns källpåverkad gransumpskog med inslag av klibbal. Här finns blodlav och mycket hänglavar. Järpar håller till här. I norr, mot område 2, finns lövsumpskog med stort inslag av klibbal. Rörligt vatten och träd med socklar. Vide, pors, blååtåtel, grenrör (ställvis marktäckande), hirsstarr, kärrsilja, missne och andmat. Utmed ån i öster finns öppet strandkärret och närmast kärret består sumpskogen mer av björk. I vattnet bladvass.

Kvalitetsmål: Naturskogsartad sumpskog. Skogen ska till stor del bestå av gamla träd. Inslaget av stående och liggande död ved ska vara rikligt. Järpe finns i området. Det öppna strandkärret förblir öppet.

Skötsel mål: Orört.

Skötselåtgärder: Inga. Om graninslaget blir så stort att markvegetationen riskerar att skuggas bort bör granröjning ske.

Områdena 4a, 4b och 4c. Öar av fastmark i sumpskogen (2,3 ha).

Bestånden 105, 108 och 109 i Grön skogsbruksplan nr 07000080.

Beskrivning: (4a och 4b:) Gammal, flerskiktad och luckig skog av gran, tall och björk. Enbuskar, levande och döda, finns spritt. I fältskiktet lingon, kråkris, husmossa, väggmossa, kammossa och pösmossa. (4c:) Planterad ung granskog med enstaka björkar.

Kvalitetsmål: Naturskogsartad skog. Skogen ska till stor del bestå av gamla träd. Inslaget av stående och liggande död ved ska vara rikligt. Järpe finns i området.

Skötselmål: Orört.

Skötselåtgärder: Inga.

C ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Parkeringsplats, informationstavla och vägvisning finns redan idag till befintligt reservat. Behov av nya sådana anordningar finns inte, förutom att kartan och information ska uppdateras utifrån detta beslut. Den befintliga stigen i befintligt naturreservat bör utvidgas in i detta område. Då bör man titta efter spår av en stig som har gått på bergets östra sida upp till Målaskogs skola (enligt uppgifter från Sture Stenberg, Målaskog) och överväga om den ska ingå i stigsystemet.

D UTMÄRKNING OCH INFORMATION

Reservatsgränsen ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) vilket innebär att gränsmärken målas på träd och stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att man kan se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Fastighetsgräns som sammanfaller med reservatsgräns ska underhållas på sedvanligt sätt.

E DOKUMENTATION AV GENOMFÖRDA SKÖTSELÅTGÄRDER

Utförda åtgärder skall varje år dokumenteras genom att ange:

- skötselområde,
- utförd åtgärd,
- åtgärdens syfte,
- tidsåtgång och utförare,
- år och månad för åtgärdens utförande.

Effekten av åtgärden skall dessutom följas upp med regelbunden notering och fotografering.

F UPPFÖLJNING AV SKÖTSELMÅL, KVALITETSMÅL OCH BEVARANDESTATUS

Uppföljning bör lämpligen ske av följande:

- lövandel i område 1 och 2
- förekomst och utbredning av grön sköldmossa
- förekomst av järpe

Uppföljningen skall sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

G SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Sammanfattning av skötselåtgärder inom reservatet.

Skötsel- område	Åtgärd	Tidpunkt	Prioritet
2	Borttagande av skjul och skräp	2004	1
1, 2	1:a gallring/röjning av gran	2004-2008	2
	2:a gallring/röjning av gran	2008-2015	
1, 2	Gallring/röjning kring fornlämningar, byväg, husgrund odlingsrösen	2004-2006	2

H REVIDERING AV SKÖTSELPLAN

En översyn av skötselplanen bör göras inom 10 år för att bedöma behovet av en revidering av planen.

I ANSVAR FÖR SKÖTSELN

Förvaltaren har ansvar för reservatets skötsel, för dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder samt uppföljning av skötselmål. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av kvalitetsmål och bevarandestatus.